

- » Professor med Plan
- » Spelet som lär ut produktionslogistikens grunder
- » Missa inte vårens Plan-konferens
- » Krönika: Pär Bergstedt

PROFESSOR MED PLAN

Jan Olhagers forskarresa har rört sig från praktisk produktionsplanering till global produktionsstrategi – alltid med nyfikenheten som drivkraft. Plan har varit en följeslagare genom karriären.

– Som lärare i Plan har jag lärt känna stora delar av svenskt näringsliv.

Jan Olhager är globalt erkänd professor inom strategisk produktionslogistik, chefredaktör för tidskriften Operations Management Research och inte minst – lärare på Plan.

– Jag har alltid vurmat för Plan, det har varit en central del i mitt yrkesliv. Jag gick med under tidigt 80-tal, har suttit i styrelsen och talat på otaliga konferenser.

Han började sin forskarresa inom produktionsplanering och styrning, med praktiskt inriktad forskning på ställtidsreduktion och ledtider. Därpå följde flexibilitet och produktionsstrategi, sedan supply chain och därefter globala produktionsnätverk; hur många fabriker ett företag har, var de ligger och vilka roller de bör ha.

Nu intresserar han sig för strategisk produktionslogistik och studerar fysiska flyttar av produktion till exempelvis lågkostnadsländer och drivkrafter bakom denna ”reshoring”.

– Tidigare flyttades mycket produktion till Kina, nu tittar många globala företag på nyttor med att ha produktionen nära sina lokala marknader. Mycket lågkostnadsproduktion flyttar idag också från Kina till t ex Indien.

Leder CPIM-certifieringen

I början av 90-talet fick Jan Olhager uppdraget att utforma den första svenska versionen av APICS CPIM-certifiering. Sedan dess har han varit med som lärare i alla omstruktureringar och utvecklingar av certifieringen. Förra året kom den största förändringen hittills, när CPIM del 2 gick från fyra kurser till en, med ett nytt, mer omfattande och till stor del digitaliserat kursmaterial och fler egentester.

– Det nya upplägget kräver mer självstudier och förberedelser. För oss som lärare blir det också mer krävande, istället för att undervisa ligger undervisningens fokus nu på att diskutera

FOTO: LUNDS TEKNISKA HÖGSKOLA

– Jag har alltid vurmat för Plan, det har varit en central del av mitt yrkesliv, säger Jan Olhager.

och resonera kring innehållet.

En fördel han ser för den som är målinriktad är att utbildningen komprimerats.

– Tidigare var certifieringen 16 kursdagar, nu är det 3+3 dagar för hela CPIM-2.

Nytta i forskningen

Jan Olhager menar att engagemanget i Plan varit till nytta även för hans forskarkarriär och han uppmuntrar sina studenter och doktorander att gå med i nätverket.

– Jag har lärt känna stora delar av svenskt näringsliv genom att vara lärare i Plan. Det har gett förståelse för industrins utmaningar och också gjort det enklare att få svar på forskningsenkäter, säger Jan Olhager.

Han uppmuntrar också alla sina doktorander att lämna bidrag till Plans Forsknings- och tillämpningskonferens minst en gång.

– Det är oerhört nyttigt att presentera sin forskning populärvetenskapligt och på svenska.

För egen del gillar han framförallt nätverkan-

det.
– För oss ”gamlingar” är det kanske extra kul att träffa andra gamlingar. Det är ju t ex alltid kul att prata med Stig-Arne Mattson.

Namn: Jan Olhager.

Gör: Professor i strategisk produktionslogistik vid Lunds tekniska högskola.

Aktuell: Huvudlärare för nya CPIM-2, som lanserades i höstas.

Ålder: 62.

Bor: I Lund med hustru och två barn.

Intressen: Musik, golf och skidåkning.

SPELET SOM LÄR UT PRODUKTIONSLOGISTIKENS GRUNDER

I februari hölls en av Plans kursklassiker: Produktionslogistik Intro.

– Det här är en lite speciell Plan-kurs, där deltagandet är interaktivt. Syftet är att få grepp om hur allt hänger ihop och lära sig "språket", berättar kursledare Hans-Göran Melander.

Runt två bord i en ljus, lekfullt inredd kurslokal i centrala Stockholm sitter tio djupt koncentrerade personer och spelar spel. Brickor, kort och plastmynt flyttas runt på spelplanerna enligt ett förbestämt produktionsschema. Alla har varsin roll; vd, ekonomichef, försäljningschef, produktionschef och inköpschef och sköter sin del av flödet.

– Material från tvåan går till trean, det som står i monteringen ska flyttas upp till färdigvarulagret, montörerna ska ha lön. Och så måste

Foto: HILDA HULTÉN

Genom att spela spel lär sig kursdeltagarna bemästra produktionssystemet.

ni ta betalt för det ni producerade på förra varvet, instruerar kursledaren Hans-Göran Melander.

Snart sköter grupperna det mesta själva.

– Man lär sig mer än man själv inser när man spelar så här. Man måste vara koncentrerad för att gruppen ska klara uppdraget, det går inte att drömma iväg.

Förstå begrepp och samband

Just den här kursens deltagare kommer från Cargotec, Dynapac, Servicon, IFS, Munters, Höganäs, och Saab. Alla har de olika mål och syften med kursen.

– Jag är spindeln i nätet på mitt företag och jobbar med allt möjligt. Jag är här för att lära mig språket så att logistikavdelningen förstår vad jag menar när jag ber om saker, säger kursdeltagaren Annika Olofsson från Höganäs.

Målgruppen är bred – från inköpare och pla-

nerare till systemutvecklare och samordnare. Inga särskilda förkunskaper krävs.

– Plan har allt från grundkurser till avancerade certifieringar. Mixen behövs, alla har olika behov.

Kursen pågår i två dagar och berör allt från planeringsupplägg, lagerstyrning och ekonomi, till metoder och modeller.

– I vissa fall kan man leva med diffar i lagersaldot om det förenklar rapporteringen, för produktionskritiska saker kan diffar bli förödande. Det gäller att förstå produktionssystemet och vad som är viktigt.

Hans-Göran Melander har jobbat med produktionsflöden och lagerstyrning en stor del av sitt yrkesliv.

– Egentligen är jag pensionär, men gästspelar som kursledare hos Plan. Att träffa kursdeltagare från olika branscher är ett bra forum för lärande även för mig.

Foto: HILDA HULTÉN

Hans-Göran Melander har själv jobbat med produktionsflöden och lagerstyrning en stor del av sitt yrkesliv.

MISSA INTE VÅRENS PLAN-KONFERENS

Den 17–18 april hålls Plan-konferensen i Örebro, med möjlighet att besöka Swedol, Sportamore, ABB, Orcla och Elektroskandia. I talarlistan finns namn som Christina Broms, Lars Hultén och Fabian Bengtsson.

I år hålls Plan-konferensen – Sveriges viktigaste mötesplats för yrkesverksamma logistikere – för första gången i Örebro, där ett fullmatat konferensprogram kombineras med spännande studiebesök. Epiroc, ABB, Elektroskandia, Orcla, Stoneridge Electronics, Sportamore och Swedol är några av företagen som öppnar dörren för Plan-deltagarna.

– Nu när vi är i Örebroregionen har vi lagt mycket kraft på studiebesöken, vi vill ge deltagarna möjlighet att uppleva de fantastiska verksamheter som finns här, säger Stina Palmqvist, projektledare för konferensen.

Ett populärt besök hålls hos nätjätten Sportamore som just nu bygger ut sitt robotlager i Eskilstuna från 60 000 till 165 000 lådor och från 50 till 92 robotar.

– Vi kommer berätta om om våra erfarenheter av automation, lagerflytt och last mile-logistik, berättar Jonas Kolehmainen, logistikchef på Sportamore.

Även Swedol bjuder in till sitt moderna, automatiserade logistikcenter, med erfaren-

heter ur deras otroliga förbättringsresa – från tomma lagerhyllor i butik 2012 till dagens framgångsrika dagen-efterleveranser.

– Vi pratar om hur vi lade grunden för effektiv externlogistik med vårt logistikcenter, arbetet med vår lean-modell, hur vi fick med medarbetarna i förbättringsresan och skapade mätetal och mål som visar förbättringarna i verksamheten, berättar Swedols logistikchef Pontus Glasberg.

Fabian Bengtsson bland talarna

Konferensen den 18 april hålls på Örebro Konserthus. I programmet syns bl a NetOnNets ägare Fabian Bengtsson, som ska tala om logistikens roll i den konkurrensutsatta hemelektronikbranschen. Andra talare är Ritva Rosenbäck, Flowistics, Lars Hultén, Swisslog, Christina Broms, Getinge, Veronica Ulgen, Linnéuniversitetet och Sven Wirenhammar, Toyota Material Handling, som berättar om Toyotas produktionssystem som en livsstil och företagets resa från BT till Toyota.

– Det kommer också att bli en simulerings-session med Fresh Connection inom Supply Chain Alignment, ett inslag vi lånat från APICS, och som var väldigt uppskattat där, berättar Stina Palmqvist.

Läs mer om konferensen på:
plan.se/konferens_2018

Plan är kompetensnätverket för alla som arbetar med logistik, supply chain och lean. Besök oss på www.plan.se
Telefon: 08-24 12 90. E-post: info@plan.se

Foto: SÖREN FLÄKENLIND

– Logistikerna är helt avgörande i en digital, transparent e-handelsvärld, säger Fabian Bengtsson, talare på konferensen.

Utökat samarbete med Intelligent Logistik

Under 2018 utökar Plan sitt samarbete med tidningen Intelligent Logistik. Tack vare samarbetet kommer ytterligare ett nummer av magasinet där Planetern ingår ges ut, som når Plans medlemmar i juni. Medlemmar får också rabatterat pris på konferensen Logistikköret 2018 den 18 maj i Stockholm.

Plan kalendarium våren 2018

Konferenser:

» Plan-konferensen 2018

17–18 april, Örebro

Miss inte årets Plan-konferens som i år gästar Örebro för första gången. Möjlighet att besöka ABB, Sportamore, Epiroc och Elektroskandia. En av huvudtalarna är NetOnNets ägare Fabian Bengtsson.

Program & anmälan på:

www.plan.se/konferens_2018/

Aktuella nätverksträffar:

- » Region Väst: Seminarie Cirkulär ekonomi, 22 mars, Göteborg
- » Region Syd och Väst: Nätverksträff Getinge, 20 april, Getinge
- » Region Väst: Nätverksträff Essity, maj, Lilla Edet

Psst, Plans nätverksträffar är gratis för medlemmar!

Vårens utbildningar:

- » CSCP – Certified Supply Chain Professional 20–22 mars, Göteborg
- » CPIM del 2, 24–26 april, Stockholm

» Leanspelet – handledarutbildning

7 maj, Göteborg

» Lean adminspelet – handledarutbildning

8 maj, Göteborg

» Lean i praktiken

15–17 maj, Stockholm

» CPIM del 1 - BSCM

15–16 maj, Stockholm

» Lagerstyrning

22–23 maj, Stockholm

Call for papers:

- » Forsknings- & tillämpningskonferensen 2018 23–24 oktober, Tekniska Högskolan i Jönköping

KRÖNIKA:

MIN HOPPLÖSA FASCINATION INFÖR SUPPLY CHAIN MANAGEMENT

Våren är här och jag börjar bli varm i kläderna som ansvarig för Plans utbildningar. Det är ju ingen helt ny roll, jag har utbildat för Plan i 20 år vid sidan av olika ordinarie jobb.

Karriären har studsat hit och dit som de flesta andras med både framgång och motgångar, ständigt i färd mot nya utmaningar och konstellationer. I backspegeln är lärarrollen både i Plan och i konsultlivet kanske det enda konstanta. Att vägleda och coacha andra belönas med massor av mänsklig affirmation när det fungerar. Rollen kräver dock kontinuerligt fördjupad ämnesförståelse, man blir helt enkelt tvungen att kunna besvara frågan: varför? Varför funkar den ena metoden men inte den andra? Hur hänger allt ihop?

Jag minns fascinationen när man som liten monterade elektronikbyggsatser man fått i julklapp – blinkande lampor och förstärkning av ljudsignaler. Självt blev jag alltid sittande, stirrandes på kretsschemat. Hur hänger allt ihop?

Det hjälpte inte hur länge jag än satt och stirrade och tänkte. Jag blev inget klokare för det. Inte ens när jag, många år senare, hade läst krets- och signalteori på högskolenivå förstod jag det minsta av hur ett förstärkarsteg eller frekvensfilter egentligen fungerar. Jag har ett hum om hur man räknar för att dimensionera kretsen, men hur spänningsfall, strömstyrka, resistans, kapacitans och induktans samverkar för att elektronerna ska bete sig på rätt sätt i en sluten krets – det förstår jag fortfarande inte.

Samma hopplösa fascination kan jag känna inför Supply Chain- och Operations Management. Det kvittar hur många böcker jag läser, beräkningsformler jag bemästrar och utvecklingsprojekt jag får glädjen att delta i. Det går liksom ändå inte riktigt att förstå exakt hur allt hänger ihop.

Här laborerar man med andra faktorer; ledtider, lagernivåer, variation, partistorlekar, och utnyttjandegrad som skapar vissa önskade eller oönskade effekter. Allt så klart i relation till kostnad och kundvärde.

Inom elektronik vet jag att det finns personer som förstår precis hur kretsarna fungerar. Men inom SCM och OM har jag en gnagande känsla av det faktiskt inte finns någon som har en heltäckande förståelse. De flesta exempel som används är anekdotiska eller inom beräkningsteori så kraftigt förenklade att de inte kan tillämpas i verkligheten.

Kanske är det bortom vår förmåga att förstå denna komplexitet. Återstår det då endast att luta sig tillbaka och låta den artificiella intelligensen bestämma hur våra försörjningskedjor och verksamheter ska styras? Många förfäktar denna tanke just nu.

Eller finns det fortfarande möjlighet att använda den kollektiva kunskap som faktiskt finns hos medarbetare ute på företagen i hur just era flöden beter sig. Att vi kan förstärka denna kunskap med en ständigt utökad organisatorisk förståelse för funktioner, system och metoder inom SCM och OM. Och att ni genom att dela denna kunskap både uppåt och nedåt i organisationen kan synkronisera verksamhetsförbättringar med er strategi och kundkravsuppfyllelse.

Foto: Hilda Hultén

Om vi kunde få delarna att ”lira” skulle vi kanske till och med kunna prestera bättre än den syntetiska intelligensen – just för att vi är människor och därför kan vara innovativa, modiga, lekfulla och empatiska. Men bara om vi tillsammans kan verka i rätt miljö, med rätt kunskap och med rätt mandat och ledarskap.

*Pär Bergstedt
Utbildningsansvarig, Plan*

Planetern produceras av Intelligent Logistik på uppdrag av Logistikföreningen Plan.

Redaktör: Hilda Hultén
hh@intelligentlogistik.se

Grafisk form: Michael Wall
info@michaelwall.se, www.michaelwall.se